

ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKKAL NŐHET A HÁZASSÁGKÖTÉSEK SZÁMA?*

*Elek Regina*¹

Napjainkban a házasság nem bizonyul minden esetben tartós kapcsolatnak, mivel egyre gyakrabban a felek között megromlik az életközösség, és meghatározott időn belül az intézmény felbontására kerül sor. A válások száma nő az évek során, viszont a házasságkötések száma folyamatosan csökken, aminek oka az lehet, hogy egyéb párkapcsolati formákban élnek, mint például a de facto élettársi kapcsolat.² Az Alaptörvény is rögzíti, hogy Magyarország védi a házasság intézményét, ami férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösség, valamint a családot, ami a házasságot és a szülő-gyermek közötti viszonyt jelenti.³ Ez alapján azt vehetjük észre, hogy főként a házások számára biztosít védelmet az állam. Azonban egyre több támogatást hoz létre, mint például az első házások kedvezménye és a családi otthonteremtési kedvezmény, hogy ösztönözzék a feleket, hogy házasságot kössenek egymással, illetve vállaljanak közösen gyermeket. Felmerülhet a kérdés, hogy ezen intézkedésekkel a házasságok száma nőhet, ugyanakkor ezen támogatások igénybe vételével a válások csökkentésére is sor kerülhet. Hiszen a bontóper egyik legfontosabb kérdése a felek vagyonaiknak a megosztása. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) részletesen kidolgozta a házastársak közötti vagyoni viszonyokat az életközösség alatt és annak megszűnését követően. Felmerülhet a kérdés, hogy melyik rendelkezés lenne a legmegfelelőbb a házastársak számára, és mennyire befolyásolják a házasságok számát az állami támogatások.

Adókedvezmények

Azon magánszemélyek számára, akik házasságban élnek, illetve akik gyermeket nevelnek az összevont adóalapjuk csökkentését a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi törvény (továbbiakban: Sztv.) tartalmazza. Összevont adóalagnál a magánszemély által az adóévben megszerzett összes önálló és nem önálló tevékenységéből származó, valamint egyéb jövedelmének az összegét értjük.⁴ Tehát két ilyen kedvezményről beszélhetünk jelenleg,

* DOI 10.21867/KjK/2018.1.7.

¹ *Elek Regina*, egyetemi hallgató, DE ÁJK

² Ksh.hu (2016): *Népesedési helyzetkép*; Központi Statisztikai Hivatal; 2015; 31. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nepesedes15.pdf> (letöltés ideje: 2017.10.27.)

³ Magyarország Alaptörvénye: L) cikk (1) bekezdés

⁴ 1995. évi törvény a személyi jövedelemadóról 29.§

nevezetesen az újonnan bevezetett első házások kedvezménye és a családi kedvezmény.

Az állam, hogy valamelyest támogassa a házasságban élő feleket, bevezette az első házások kedvezményét.⁵ A bevezetésének a célja legfőképp a házasságkötési kedv növelése volt, ami minden házaspárnak lehetőséget nyújt.⁶ A kedvezmény a házastársak összevont adóalapját csökkenti, amit legfeljebb két évig vehetnek igénybe.⁷

Másodsorban pedig a családi kedvezményt tartalmazza, ami pedig a gyermek, illetve eltartott személy létszámától függően jogosult az adókedvezményre. Ez a rendelkezés már magasabb kedvezményeket biztosít a magánszemélyek számára, ugyanakkor problémákat is okozhat, hogy pusztán csak a kedvezmény miatt kerülhet sor a gyermekvállalásra. Újdonság, hogy 2017-től kezdődően mindkét adókedvezményt egyszerre igénybe lehet venni.⁸

A családtámogatás rendszere

A családtámogatások rendszerét külön törvény⁹ tartalmazza, eljárási szabályait pedig kormányrendelet¹⁰ szabályozza. A törvény célja, a családok anyagi biztonságának elősegítése és a gyermeknevelés anyagi terheinek csökkentése.¹¹ Ezen törvény számos kedvezményt nyújt a családok számára, mint például a családi pótlék, gyermekgondozási támogatás, anyasági támogatás. Nem szeretném ezen támogatásokat részletezni, csak annyiban térnék ki, hogy mindegyik támogatás feltétele a család megléte.

Házastársak a vagyoni perekben

Ezt követően a házastársak vagyoni viszonyairól szeretnék kitérni, hogy a házasság felbontása esetén a Ptk. milyen lehetőségeket biztosít számukra. Megvalósulhat házassági vagyoni szerződés megkötésével, vagy ennek hiányában a törvényes rendszerrel, azaz a házastársi vagyonközösséggel. A házassági vagyonszerződésen túl lehetőséget ad arra, hogy a házaspár két

⁵ 2014. évi LXXIV. törvény az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról

⁶ T/1705. számú törvényjavaslat indokolással - Az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról

⁷ Sztv. 29/C. § (4) bekezdés

⁸ Keresztesné Molnár Anita (2017): Első házások adókedvezménye 2017;

<https://tudatosadozo.hu/első-házások-adókedvezménye-2017/> (letöltés ideje: 2017.10.27.)

⁹ 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról

¹⁰ 223/1998.(XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról

¹¹ 1998. évi LXXXIV. törvény (1) bekezdés

alternatív rendszer között válasszanak, mint a közszerzeményi rendszer, és a vagyonekülönítés rendszere.

Házastársi vagyontársaság

Ahogy a Ptk. is rögzíti a házastársi vagyontársaság esetén a házastársak közös vagyonába tartoznak azok a vagyontárgyak, amelyeket a házastársak a vagyontársaság fennállása alatt együtt vagy külön szereznek.¹² A házastársak vagyoni kapcsolatában három alvagyontársaság keletkezik, a közös vagyon a férj és a feleség külön vagyona. Ugyanakkor ebből adódóan keletkezhetnek problémák is. Például, ha az egyik házastárs szerencsejáték vesztesége a közös vagyont terhel, akkor a másik házastárs abban az esetben mentesülhet a helytállás alól, ha bizonyítja, hogy a tevékenység ellen tiltakozott, vagy nem volt róla tudomása.¹³ Úgy gondolom, előfordulhat, hogy az egyik házastárs valamely magatartása következtében, mint például egy hitel vagy kölcsönszerződés kötése - ami a másik fél hozzájárulása nélkül jött létre -, nagymértékben csökkentheti a közös vagyon mennyiségét, és veszélyeztetheti a másik házastárs vagy akár a közös gyermekük helyzetét. A Ptk. ugyan tartalmazza, hogy a vagyontársaság fennállása alatt a házastársak a közös vagyonra vonatkozó rendelkezéseket együttesen vagy a másik házastárs hozzájárulásával tehet, de a hozzájárulás bizonyítása, nézeteim szerint nem minden esetben egyszerű.¹⁴

Házassági vagyoni szerződés

A Ptk. kimondja, hogy a házaspár és a házastársak maguk határozzák meg azt a vagyoni rendszert, amelyet a házastársi vagyontársaság helyett a szerződésben meghatározott időponttól életközösségük időtartama alatt a vagyoni viszonyaikra alkalmazni kell.¹⁵ Tehát a felek diszpozitív szabályokkal szabadon meghatározhatják a vagyonukkal való rendelkezést, feltéve, ha azt a törvény nem tiltja.¹⁶ A közszerzeményi rendszer esetén a házastársak az életközösség fennállása alatt önálló vagyonszerzők tehát saját vagyont gyarapítják, ennek értelmében a vagyonekülönítés szabályai a meghatározóak. Ugyanakkor az életközösség megszűnése után bármelyik házastárs követelheti a másiktól a vagyonszaporulatnak a megosztását, ami a vagyonban közszerzemény. Vagyonekülönítés esetén a házastársak a házassági vagyoni szerződésben a házastársi vagyontársaságot a jövőre nézve teljesen vagy

¹² 2013. évi V. tv. Polgári Törvénykönyvről 4:37.§ (1) bekezdés

¹³ BDT 2012. 2754. II.

¹⁴ Ptk. 4:45. §

¹⁵ Ptk. 4:63. § (1) bekezdés

¹⁶ Barzó Tímea, Lábady Tamás, Navratyil Zoltán, Csehi Zoltán, Kenderes Andrea (2014): *Családjog a 2013. évi V. törvény alapján*; Menedzser praxis; Budapest, 97. old.

meghatározott vagyontárgyak tekintetében kizárhatják.¹⁷ Tehát a vagyonekülönítés rendszer lényege, hogy a házastársak a házasságkötés előtt és a házasság alatt szerzett vagyonuk tekintetében megtarthatják vagyoni függetlenségüket.

Élettársi kapcsolatban élők vagyoni viszonyai

Röviden megemlíteném, hogy az egyéb élettársi kapcsolati formákban a törvény hogyan szabályozza a vagyoni viszonyokat, és mennyiben különbözik a házastársakra vonatkozó rendelkezésektől. Az élettársi kapcsolatban élőknek kevesebb jogot biztosítanak, mégis egyre gyakoribb ezen kapcsolatok száma. Több fajta élettársi kapcsolatot ismer el a jogalkotó, a hagyományos értelemben vett *de facto* élettársi kapcsolatot, a nyilvántartásba vett élettársi kapcsolatot és a bejegyzett élettársi kapcsolatot.

A *de facto* élettársi kapcsolat esetében a felek az együttélés alatt önálló vagyonszerzők, ugyanakkor az életközösség megszűnése esetén bármelyik élettárs követelheti a másiktól az együttélés alatt keletkezett vagyonszaporulat megosztását.¹⁸ Ennek a rendszernek a legfontosabb jellemzője, hogy míg a házastársi vagyonközösség esetén főszabályként a szerzés pillanatában közös vagyon keletkezik, addig az élettársi vagyoni rendszerben nem.¹⁹ Ezzel jelentősen eltér a házassági szabályokhoz képest. A jogalkotónak az volt a szándéka, hogy nagyobb szabadságot biztosítson az élettársak számára.²⁰ A Ptk. megfogalmazza, hogy a szerződésben az élettársak bármilyen olyan vagyoni rendelkezést kiköthetnek, amely a házastársak között érvényesülhet.²¹ Tehát ugyanolyan követelmények mellett köthetnek vagyoni szerződést, mint a házastársak. A regisztrált élettársi kapcsolat az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásába²² való bejegyzése egyfajta bizonyítást nyer, a *de facto* élettársi kapcsolatban élőknek így továbbra is ugyanazok a szabályok fognak érvényesülni. A bejegyzett élettársi kapcsolat sokban hasonlít a házassághoz, viszont ilyen kapcsolatot kizárólag azonos nemű párok köthetnek egymással. Bár nem azonos jogaik vannak mint a házastársaknak, a vagyoni joghatások teljes egészében megegyeznek.²³

¹⁷ Ptk. 4:72. §

¹⁸ Ptk. 6:516. § (1) bekezdés

¹⁹ Csehi Zoltán et al (2014): *Kommentár a Polgári törvénykönyvhöz 2. kötet*; wolter kluwer; Budapest; 2227.

²⁰ Bartal Géza et al (2013): *Polgári jog Kötelmi jog*; HvgOrac; Budapest; 420. old.

²¹ Ptk. 6:515. § (2) bekezdés

²² 2008. évi XLV. törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról 36/E. §

²³ 2009. évi XXIX. törvény a bejegyzett élettársi kapcsolatáról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról 1.§ (1)

A házasság, és a gyermeknevelés növekedésének érdekében Magyarország törekszik egyes támogatásokat biztosítani a felek számára. Ennek oka, hogy a házasságok száma csökken, a válások száma pedig nő. Azonban megvizsgálva a házasságban és az élettársi kapcsolatban élők vagyoni viszonyait, azt lehet észrevenni, hogy részben eltérnek egymástól. A házasságban élők számára biztosított vagyoni jogi modelleket, ha sorrendbe kellene állítani, úgy gondolom, hogy első helyen a közszerzeményi rendszer állna, mivel nincs olyan szoros kötöttség, mint a törvényes vagyonszövetség esetében, így szabadon rendelkezhetnek saját vagyonukkal a házasság alatt, de mint a vagyonekülönítéssel ellentétben a vagyonszövetség megszűnése esetén mégis valamelyest részesednek minden olyan vagyonszaporulatból, amit a házasság alatt szereztek. Másodikként a törvényes vagyoni jogi rendszert tartom megfelelőnek, mert évtizedekig ezt alkalmazták a házasságok, és a bírói gyakorlat alapján már ismert ez a rendszer. Azonban egy hosszadalmas bontóper esetén a felek, továbbá a házasság alatt születendő gyermek számára sem mondható kedvezőnek. Végül harmadikként a vagyonekülönítést helyezem el, mert bár a házasság megszüntetése esetén nem okozhat különösebb gondot a felek között, mégis úgy vélem, hogy ezzel a házassági kötöttség meglazul.

A *de facto* élettársi kapcsolatban élők esetében a szerződés mindenben megegyezik a házastársak szerződésével. Azonban kedvezőbbnek mondható a törvényes vagyoni jogi rendszer, mivel nem keletkezik közös vagyon, hanem annak megszűnése következtében kell a közreműködésük arányában, annak hiányában pedig egyenlő arányban osztozni. Véleményem szerint, tehát ezen támogatásokkal, bár kedvezőbb helyzetet teremthetnek a házastársak számára, és többen fognak házasságot kötni egymással, de nem fog eredményezni nagymértékű növekedését. Úgy gondolom, hogy azért egyre gyakoribb az élettársi kapcsolat, mint a házasság, mert ebben az esetben a felek között nem jön létre vagyonszövetség, továbbá az ezen kapcsolat megszűnése semmiféle aktushoz nem kötött, ezzel elkerülve a hosszadalmas tárgyalásokat.

Források jegyzéke:

- Bartal Géza et al (2013): *Polgári jog Kötelmi jog*; Hvg orac; Budapest
- BarzóTímea, Lábady Tamás, Navratyil Zoltán, Csehi Zoltán, Kenderes Andrea (2014): *Családjog a 2013. évi V. törvény alapján*; Menedzser praxis; Budapest. 97. old.
- Csehi Zoltán et al (2014): *Kommentár a Polgári törvénykönyvhöz 2. kötet*; Wolter Kluwer; Budapest.

- Keresztesné Molnár Anita (2017): Első házások adókedvezménye 2017; 2017.01.03. <https://tudatosadozo.hu/első-hazasok-adokedvezmenye-2017/>
- Ksh.hu (2016): Népesedési helyzetkép; Központi Statisztikai Hivatal, 2015. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nepesedes15.pdf>
- Magyarország Alaptörvénye 2011. április 25.
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 2008. évi XLV. törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról
- 2009. évi XXIX. törvény a bejegyzett élettársi kapcsolatáról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról
- 2013. évi V. tv. Polgári törvénykönyvről 4:37.§ (1) bekezdés
- 2014. évi LXXIV. törvény az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról
- 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról
- T/1705. számú törvényjavaslat indokolással - Az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról
- BDT 2012. 2754. II.